

morda preveč. A tiste besede bodo, žal, brezuspešne. — Mi Vam govorimo danes, ko je še čas — a tisto-krat bomo znali molčati.

Ko smo končevali pričujoče, došla nam je nad vse žala listina. — Resnobi, nam preresnobi odlok slav. deželnega odbora vojvodine Kranjske je to izza 6 t. m.; št. 13273.

Odgovor je ta odlok naši prošnji za običajno tamošnje letno podporo 1000 gld. Letos smo zanj prosili 6. novembra s svojim 5141tim službenim aktom. Vsak trenutek smo pričakovali prepotrebne nam svote 1000 gld. Kakor sicer, mislili smo, da nam tudi ta dojde brez težav.

A v svojo vednost sprejmite iz navedenega odloka besede: . . . „da ne pripada podpora, ki jo je dobivala družba sv. Cirila in Metoda tistim stroškom, kateri so proračunjeni pri redni potrebščini deželnega gospodarstva“. In: „Deželni odbor ne more ukreniti izplačila nobene take podpore brez naročila deželnega zbora . . . Samo ob sebi pa se umeje, da bo deželni odbor priporočal deželnemu zboru podelitev vsaj do sedanje podpore . . . Detela“. To deželni odbor.

Da je bil ta odlok v družbi v sedanjih jej zelo kočljivih razmerah, kakor uničujoča strela z jasnega — razvidno bo vsakemu Vas, ko Vam v roke pride pričujoče poročilo.

Nadomestite nam, Slovenci — tako božično prošnjo pokladam s tem pismom do Vaših mehkih src — nadomestite nam koj te dneve zastoj pričakovani tisočak.

Veseleje novo leto nam potem izide — in takega želimo tudi vsakemu Vas.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Spravni predlogi so pokopani — živele spravne konference. Nemci niso le odurno odklonili čeških predlogov, ampak govore celo, da so globoko razžaljeni po njih, ker da češki predlogi zasmehujejo nemške predloge. Ali za božjo voljo: tega vendar niso mogli pričakovati, da Čehi pritrde nemški zahtevi po nemškem državnem jeziku? Istotako so morali vedeti — saj so Čehi vedno in vedno povdarjali to —, da Čehi ne dovolje, da bi se Moravska in Šlezija izključili iz spravne akcije! Jedni glavnih zahtev Nemcev, po razdeljenju po okrožjih, so Čehi v principu pritrdili. Da pa niso kar pritrdili tudi po Nemcih predlaganemu modusu postopanja, to vendar ne more žaliti nikogar. Istotako ne more nikdo videti žaljenja v tem, da Čehi ne pritrjajo zahtevi Nemcev — ker je v nasprotju z ustavo — naj se imenovanje državnih uradnikov uredi tako, da je v nemške kraje imenovati le uradnike nemške narodnosti! Če so taki pomisleki „žaljenje“ in „zasramovanje“, potem bi bili morali Čehi, ako si niso hoteli obtežiti svoje vesti s takim grehom, jednostavno reči da in amen k vsemu, kar so zahtevali Nemci. Kakor postopajo Nemci, se pogaja oni, ki se — noče pogoditi. Ali g. Körber še ni obupal, kajti sporočila govore, da vlada nameruje sklicati spravno konferenco na dan 3. januarja. Ker so češki in nemški predlogi tako narazen, da jih ni možno spojiti v podlago za spravne konference, hoče vlada te božične praznike porabiti, da najde tako podlago. Za slučaj pa, da se tudi ta

vladna podlaga pokaže neporabno — za podlago in da (kakor je to tudi najverjetneje) vsa spravna akcija ostane brez uspeha, potem pa da pride trenutek, ko bo „odločilnim činiteljem“ v dolžnost, izvesti rezultantom iz češkega in nemškega stališča ter dovesti do rešitve v „primerni obliki“. Torej tako le malce absolutizma, sile, oktroi v spravo narodov. Parlament avstrijski kam si se zgubil?! Torej: nemški in češki predlogi so mrtvi, živela spravna konferenca in zanj — to, kar pride! Da-li je res gospod Körber tisti probek, ki bo plaval na vsch teh juhah?! Ali pa ne bo morda vsa spravna konferenca imela tudi ta efekt, da — spravi gosp. Körberja v kraj?!

Deželni zbori. — Vrsto je odprl deželni zbor avstrijski, ki je imel značilno otvoritveno sejo. Po taki naravnost fenomenalni zmagi, kakoršnje ne bi bili pričakovali niti oni sami, ni čuda, da so včeraj krščanskim socijalistom lica blestela od radosti in samosvesti. To samosvest se pokazali takoj včeraj z demonstracijo proti predsedniku, novoimenovanemu deželnemu maršalu opatu Schmolku. Krščansko socijalna stranka je bila namreč odločno zahtevala, da bodi princ Lichtenstein imenovan deželnim maršalom, češ, da taka večina ima pravico zahtevati, da bodi predsednik deželnega zbora vzet iz nje srede. No, ni vspela s svojim zahtevanjem. Imenovan je bil opat Schmolke, ki je bolj na liberalno stran. Smatrajoči to kakor afront proti sebi, so krščanski socijalisti v otvoritveni seji demonstrirali s tem, da so mej pozdravnim govorom deželnega maršala obsedeli, dočim je manjšina poslušala stojé. Krščanski socijalisti so vstali še le tedaj, ko je predsednik zaklical svoj „hoch“ cesarju. V spopolnjenje te demonstracije je krščanska socijalna večina spuščala cele salve pohvale in odobravanja, ko je govoril namestnik dež. maršala, Strobach.

Odstop vojnega ministra. — Nad devet let je bil baron Krieghammer vojni minister. V teh devetih letih se je obrabila lepa vrsta ministrov in zamenjalo se je več ministrskih predsednikov, ali baron Krieghammer je ostajal kakor stalna točka v valovenju dogodkov in menjavanju oseb. Seveda treba o tem upoštevati, da vojni minister ima povsem drugačno oporo, nego drugi njegovi tovariši. Pozicija njegova ni skoro nič zavisna od dogodkov v parlamentu, ali od ljubezni in jeze strank, ampak je odvisna od druge višje volje. No, sedaj odhaja vendar tudi gospod Krieghammer. Kakor vzrok njegovemu odstopu, se v obče — in menda opravičeno — vidi v ponesrečenju vojne predloge, s katero se je hotelo 6000 nadomestnih rezervistov pritegniti v aktivno službo. Ta predloga je najprej naletela na Ogrskem na najhujši odpor, tako, da je ministerski predsednik Szell bežal na Dunaj prosit, naj to predlogo umaknejo in pridejo z drugo, spremenjeno. A pozneje se je tudi v avstrijskem parlamentu oglasal čim hujši odpor. Naslednikom barona Krieghammerja je imenovan FML Pietreich, dosedaj namestnik načelnika generalnega štaba.

Potovanje ruskega ministra za vnanje stvari. — Macedonsko vprašanje je slednjič vendar-le prišlo v ospredje in potisnilo vsa ostala vprašanja nekoliko v ozadje političnega pozorišča. Nemško in drugo časopisje je toliko časa neizprosno preziralo gibanje v Macedoniji, dokler se je dalo. Sedaj pa vse kaže, da namerava Rusija se svojo mogočno roko odločno posegniti v macedonske razmere ter napraviti slednjič red. Dokaz temu je potovanje ruskega ministra Lamsdorffa v Sredec in na Dunaj in tako si ta javnost to potovanje tudi tolmačil. Ruski minister misli se baje dogovoriti z našo vlado, da bi se v Macedoniji ne le uvele potrebne reforme, marveč, da bi se Macedoniji podelila avtonomija pod turškim gospodstvom, da bi se torej uvelo v Macedoniji približno tako stanje, kakor na Kreti.

Dogodki v Venezueli. — Angleži in Nemci so bombardirali venezuelanski pristan Puerto Cabello. Povod temu bombardiranju je bil baje to, da so sekvestrirali angleški parnik „Topaze“, ki je dovel premog ondotnim angleškim

vojnimi ladjami, ter nastop proti moštvi te ladije in angleški zastavi, ki jo je moral sneti poveljnik ladije. Odgovornost za akcijo Venezuele pade pa le na Nemčijo, kakor tudi odgovornost za pogreznjenje venezuelanskih vojnih ladij, kar je odkrito povedala angleška vlada v angleški spodnji zbornici. Anglija in Nemčija sta dovolili, da se tudi Italija pridruži blokadi venezuelskega obrežja. Zjedinjene države so ponudile Angliji in Nemčiji svoje posredovanje v sporu z Venezuelo, kar je angleški minister za vnanje stvari Landsdowne, potrdil v gornji zbornici. Kljub temu pa se v Zjedinjenih državah oglašajo odlični in vplivni možje, ki trdijo, da bodo Zjedinjene države slednjič vendarle morale poseči vmes, v obrambo Venezuele, ker ni zaupati Angliji in Nemčiji.

Obrtnija.

Važna naredba glede trgovine s prasiči.

C. kr. deželna vlada je izdala dne 9. novembra t. l. pod št. 18.763 naslednji razglas o nekaterih omejitvah v trgovinskem prometu s prasiči.

Da se kolikor moči zabrani razširjanje nalezljivih bolezni med prasiči vsled trgovinskega prometa s to živino, deželna vlada na podstavi § 3. občnega zakona o živinskih kugah z dne 29. februarja l. 1880., drž. zak. št. 35, dotlej, dokler se ne ukaže drugače, ukazuje naslednje odredbe, poleg tega vzdržujoč prepoved krošnjarstva z živimi prasiči:

1. Prepovedano je goniti prasiče v trgovinskem prometu po javnih cestah in potih, od železničnih postaj in na železnične postaje od kraja do kraja, na semnje itd.

2. Za transport prasičev v trgovinskem prometu se smejo uporabljati samo železnice, izvzemši slučaje, navedene pod točko 14. Pri tem se je kar najstrožje ravnati po občnih zakonitih in upravnih predpisih, obstoječih za javni živinski promet. Na železnične postaje se smejo prasiči odpravljati samo na vozeh, upreženih s konji.

3. Železnični transport se mora napotiti do one železnične postaje, ki je najbližja kraju, kamor so namenjeni prasiči in ki je na živinskem potnem listu zaznamovan.

Od železnične postaje sem smejo prasiči šele potem, ko jih je bil živinozdravnik ogledal ter je konstatiral, da niso nobene kužne bolezni sumljivi, odpeljati izključno samo na vozovih z upreženimi konji na trgovinski prostor namenilnega kraja ali na primerno urejeno sejmišče.

Pri skladanju rabljene brvi, stopnjice in orodje, kakor tudi skladalni prostor je vselej korenito počediti in desinficirati, o čemer se mora ogledni organ na železnični postaji prepričati.

4. Trgovinske prostore mora pristojno politično oblastvo prve stopnje v zdravstvenem in veterinaro-policijskem oziru za to poslovanje za primerne spoznati, označiti se morajo s firemsko tablo, na kateri

je zapisano ime imetnika (trgovca) in vrhutega pristavek: „oblastveno dovoljeni prostor za trgovino s prasiči“.

5. Kadar dospe svinjski transport na trgovinski prostor, mora trgovec ali njegov pooblaščen namestnik brez odloga to zglasiti občinskemu uradu ter mu izročiti živinski potni list.

6. Županstvo ima dolžnost, da zabeleži to zglasitev in da se prepriča, če se število dospelega svinjskega transporta in popis živali ujema z napovedmi oddanega živinskega potnega lista.

Kadar se ne najde noben zadržek, kar je pripomniti na zadnji strani živinskega potnega lista, je takoj dopuščeno prodajati prasiče.

Kadar pa se pokaže kaka ovira, mora županstvo to brez odloga naznaniti pristojnemu političnemu oblastvu, in prasiči se smejo začeti prodajati šele tedaj, kadar je zadržek uradno odstranjen.

7. Trgovec ali njegov pooblaščen namestnik je dolžan, odprodane prasiče po njih številu s pridejanim datumom, z imenom in stanoviščem posameznih kupcev zapisati na posebno zabeleženo polo, ki jo je oddati županstvu, kadar so se poprodali vsi prasiči vsakega posameznega transporta.

Te zabeležene pole mora živinozdravnik, ki mu je naloženo nadzorovati zdravstveno stanje prasičev na trgovinskem prostoru, in ob priliki tudi uradni živinozdravnik kontrolirati.

8. Dalje je trgovec ali njegov pooblaščen namestnik dolžan vsak slučaj, kadar kateri izmed njegovih prasičev oboli za notranjo boleznijo ali pogine, brez odloga naznaniti županstvu. Nadalnje prodajanje prasičev v živem ali zaklanem stanju je toliko časa opustiti, dokler se po živinozdravniški preiskavi, ki jo je takoj zahtevati, ne dožene, da v dotičnem slučaju ni nič sumljivega glede kake kužne bolezni. Kadar se pri tem pokaže tudi samo sumnja, da obstoji kaka kužna bolezen, mora preiskujoči živinozdravnik nemudoma, po najkrajšem potu, to naznaniti pristojnemu političnemu oblastvu ter po županstvu ustaviti nadalnje prodajanje prasičev, kakor tudi vsak promet tujih oseb v trgovinskem prostoru.

9. V trgovinskem prostoru vsakočasno spravljene prasiče mora v presledkih od pet do pet dni na stroške posestnika prasičev preiskati živinozdravnik, ki ga je politično oblastvo za to posebej določilo.

Izid o vsakočasno izvršeni preiskavi živih, zaklanih ali poginulih prasičev se mora vpisati na zadnjo stran dotičnega živinskega potnega lista.

Kadar se najdejo kaki zadržki, je to vselej nemudoma naznaniti pristojnemu političnemu oblastvu.

10. Kadar je bil posestnik poprodal vse prasiče vsakega posameznega transporta, je dolžan kar najkoreniteje počediti in desinficirati trgovinski prostor s sveže napravljenim beležem.